

Elendige forhold i offentlig regi

Det kommunale foretaket Undervisningsbygg eier og driver alle Oslos 175 skoler. Det står dermed for ti prosent av kommunens samlede innkjøp med en årsumsetning på 1,2 milliarder kroner. I negativ avisomtale er prosentandelen ganske mye større. I vår ble en prosjektleder i dette kommunale foretaket anmeldt og siktet for grov utroskap etter å ha tildelt oppdrag for godt over 50 millioner til en tidligere bekjent i Håndverksekspressen.

I september ble to tidligere ansatte, blant dem Frank Murud og den pensjonerte håndverkeren Horst W Ockernahl anmeldt til politiet siktet for grov utroskap for 89 millioner kroner mot Undervisningsbygg. Et par uker etterpå ble ytterligere fire personer siktet og pågrepet for medvirkning til grov utroskap. I skrivende stund blir det offentliggjort at styreleder Signe Horn og byråd Grethe Horntvedt trekker seg fra sine stillinger. Ikke et sekund for tidlig. Det tar tid for enkelte å forstå det de aller fleste andre forstår. Eller betyr det at det er mer i emning? Vi har også en historie å fortelle.

Undervisningsbygg har hatt langvarige arbeidere på Bolteløka skole og Fagerborg vdg skole. I tillegg til Uranienborg skole. Felles for disse er at hovedentreprenør har vært Karlsen & Nordseth Entreprenør, som igjen har engasjert Maba Montasje Inc. Eller har det kanskje vært noen mellom der igjen? Det er litt uklart. Maba Montasje Inc er eid av en Bareja. Firmaet er et såkalt norskregistrert utenlandsk foretak. Morselskapet er registrert på Seychellene!

Vi har tidligere i Bygningsarbeideren skrevet om disse NUF-firmaene og hva som er hensikten med denne type firmakonstruksjoner. I all hovedsak for å drive med svart arbeid, juks og bedrageri. Men det

har kanskje ikke Undervisningsbygg fått med seg. Men det har i alle fall de som har vært ansatt i sånne firmaer fått erfare gang etter gang. I sommer ble vi kontaktet av noen polske arbeidere, ansatt i Maba Montasje, som ønsket et møte med oss. Heldigvis har vi ansatt en tolk sammen med tømmer og byggfagforeningen.

Kald dusj

De hadde mange spørsmål og mye som de lurte på. Etter møtet hadde vi også mange spørsmål og mye som vi lurte på. Lønninger rett i hånda. Litt nå, litt da. Ingen lønns-slipper. Flat lønn uten overtidsbetaling. Ingen lønns- og trekkoppgave. Arbeidsgiveren rev de i stykker og kasta papirbitene i søpla. De ble fortalt at de ikke trengte arbeidstillatelse i prøvetida. Arbeidskontrakter kom i noen tilfeller først etter 5 –6 måneder etter at arbei-

det startet. Boforhold langt under det anstendige. 10 mann delte en dusj og en do.

De bodde blant annet i Kingosgate 22 som ikke er regulert til boligformål i det hele tatt. I en brakkerigg ved Grorud bodde noen av de andre. Blant rotter, kakerlakker og søppel. Varmt vann i dusjen for den første, kaldt for resten.

Organiserte seg

Noen av gutta organiserte seg og sammen med tømmerne reiste vi et lønnskrav for sju av de ansatte. Noen turte ikke for de var redd for familien sin i Polen. Sjøl om ingen hadde kopi av timelister klarte vi så noenlunde å finne ut av kravet. De hadde følt seg lurte fra første dag i Norge og hadde derfor ført dobbelt sett med timelister. Og de hadde notert hvert beløp de hadde fått kontant utbetalt fra firmaet og datoen de hadde mot-

tatt pengene. Til sammen ble det sendt et påkrav for sju av de ansatte hvor kravet var nærmere 600 000 kroner. Noen hadde fått utbetalt 50-60 kroner timen, mens andre hadde fått mellom 30 og 40 kroner. Vi gikk ut fra at dette kun var forskudd på lønn så lenge ingen hadde fått lønnslipp som viste noe om det var trukket skatt eller ikke. Like etter at påkravet til Maba Montasje ble sendt fikk samtlige av de som stilte krav muntlig og ulovlig avskjed. Begrunnelsen var at de hadde framsatt usanne krav. 600 000 kroner var kravet fra sju ansatte. Men det har minimum vært 60-70 ansatte innom firmaet. Antakelig langt flere for vi har forstått det slik at det har vært en stor gjennomtrekk i firmaet og da kan man jo ta fram kalkulatoren og begynne å regne.

Fortsetter på s. 12

Sosial dumping – Nei takk!

Klassepurk mot bygningsarbeidere

For en tid tilbake fikk vi et sjokkopslag om at 38 baltiske og polske bygningsarbeidere fra byggeplassen Uvdal Alpinsenter i Buskerud, var deportert ut av landet. Årsaken var byggherrens frykt for at arbeidsfolka skulle aksjonere for å få utbetalt lovbestemt minstelønn, til sammen en halv million.

Bygningsarbeiderne var ansatt i det estiske selskapet Baltic Construction Service (BCS), eid og drevet av Margareta Firsova. Vi har ingen sympati for madame Firsova som er kjent fra tidligere for å underbetale arbeidsfolk.

Arbeidstilsynet har to ganger anmeldt Uvdal Alpinsenter og BCS. Førstnevnte for mangel-full sikkerhet og sistnevnte politianmeldt for brudd på allmenngjøringsloven. Lønna var 20-30 kroner timen. Saken ble henlagt.

Men når Alpinsenteret og Sparebank 1 Kongsberg/Sandsvær Sparebank været klabb og babb, på grunn av oppsigelse av kontrakten med BCS, ble det fart i lovens lange arm.

29. august fikk Kongsberg Tingrett en begjæring fra de to nevnte om at arbeidsfolka måtte fjernes. Lensmann i Nore og Uvdal, la seg ikke på latsida som ved arbeidstilsynets anmeldelse. Han hadde allerede sammen med kapitalfolka planene klare. Lensmann ga beskjed om at 17 politifolk var «ready for action» klokka ti dagen etter. Saken hastet no jævlig.

Tingretten sa ja. Dagen etter ble bygningsarbeiderne deportert fra Uvdal med buss og sendt til Oslo. Der ble de sluppet av og bodde

ROY PEDERSEN

på gata et par dagers tid, før de fikk ambassadehjelp til å komme seg hjem.

Sjokkerende

Det er sjokkerende hvor lett det er å kaste folk ut av landet som kun krever å få utbetalt det de har krav på – etter norsk lov.

Det er hårreisende at håndheving av allmenngjøringsvedtaket nok en gang saboteres – et vedtak vi har jobba mye for å få til.

Det er helt utrolig at «vår egen bank» var delaktig i deportering.

Dette kan ikke fortsette: Arbeidstilsynet må ha fullmaktene til å gjøre noe med sosial dumping og ikke politiet. Leiefirma kan ikke operere så fritt som nå. Fagbevegelsen må få lovbestemt innsynsrett i røpelfirmas lønns- og arbeidsvilkår. Alpinsenteret skulle vært lovpålagt et solidaransvar for lønns- og feriepengene.

Med nevnte tiltak på plass ville oppsummeringen blitt som følger: Jobben er ferdig. Politiet jobber med andre ting. Bygningsarbeiderne er reist hjem med lønna i lomma.

Roy

Nye satser for allmenngjøring:

Fra 26. juni er satsene for allmenngjøring
Fagarbeider: kr 132,25 pr time
Ufaglært: kr 118,- pr time

Sykepenger

Grunnbeløpet (1G) i Folketrygden er fra 1. mai 2005 kr. 62.892,-.
 Maksimal utbetaling av sykepenger er 6G eller kr. 377.352,-.

Omregnet gir dette kr. 7256,77 per uke.
 Beregnet etter 7,5 timers dag gir dette kr. 193,51 per time.

Kursstipend

Oslo Bygningsarbeiderforening gir stipend for deltagelse på ukeskurs med kr. 1500,-.

Beløpet fratrekkes skatt.

Dette gjelder for medlemmer som er på faglige ukeskurs, 2 ukers kurs og liknende.

Satsen er i tillegg til det ordinære kursstipendet.

Krav til utbetaling er dokumentasjon for tapt arbeidsfortjeneste og gjennomført kurs.

Foreningens studiestøtte

Medlemmer kan søke støtte fra foreningen på inntil kr. 5 000,- per studieår. Det må være relevant utdanning innen eller nær beslektede områder, i forhold til foreningens fagområder.

I tillegg har LO eget utdanningsfond. Vi hjelper gjerne til med søknaden.

Søknader og spørsmål rettes til Liv Johansen i foreningen.

BYGNINGSARBEIDEREN

Vi tar gjerne i mot innlegg. De kan skrives for hånd på A4 ark, og sendes / leveres på foreningens kontorer. Stoff må være undertegnet med navn, og artikkelen bør ikke være lenger enn en A4 side (maskinskrevet). Vi tillater oss å rette opp skrivefeil før stoffet trykkes.

Redaksjonen: Jonas Bals, Tim Robinson, Tor Mostue, Roy Pedersen, Odd Magnar Solbakken, Vidar Lund og Petter Vellesen.

Trykk: Nr.1 Trykk as.

Oslo Bygningsarbeiderforening.

Sentralbord 22 99 47 40. Telefaks 22 99 47 41. Du kan nå hver enkelt direkte:

Børre Hagen 22 99 47 51
 ☎ 92 03 95 79
 ✉ borre@byggningsarbeider.no
 John Erik Melby 91 16 62 81
 ✉ johne@byggningsarbeider.no
 Liv Johansen 22 99 47 44
 ✉ liv.johansen@fellesforbundet.org
 Jan Peter Lyngstad 22 99 47 46
 ☎ 93 20 26 17
 ✉ janp@byggningsarbeider.no

Stein Måreng 22 99 47 49
 ☎ 92 02 14 37
 ✉ stein@byggningsarbeider.no
 Roy Pedersen 22 99 47 43
 ☎ 93 02 75 92
 ✉ roy@byggningsarbeider.no
 Betty Rudberg 22 99 47 42
 ✉ betty.rudberg@fellesforbundet.org
 Iren Stegen 22 99 47 45
 ✉ iren.stegen@fellesforbundet.org

Odd Magnar Solbakken 22 99 47 47
 ☎ 90 75 41 04
 ✉ oddm@byggningsarbeider.no
 Petter Vellesen 22 99 47 48
 ☎ 93 20 43 23
 ✉ petter@byggningsarbeider.no
 Julia Maliszewska 92 68 68 10
 ✉ zwiaszki@online.no

KONTORADRESSE: Møllergaten 37, 8. etg. 0179 Oslo. tlf.: 22 99 47 40. **TELEFAX:** 22 99 47 41. **KONTORETS ÅPNINGSTIDER:** Man.– tors: 8.00 – 16.00. Fredag: 8.00 – 13.30. **SOMMERTID:** 15 mai til 15 september: Kontoret stenger kl.15.00 hver dag. E-post offisielt til foreningen: post@byggningsarbeider.no

FORENINGEN: LEDER: Roy Pedersen **NESTLEDER:** Børre Hagen **SEKRETÆR:** Stein Måreng **UNGDOMSLEDER:** Morten Rønningen **STYREMEDLEMMER:** Harald Braaten, Magne Solfjeld, Hallvard Skogen, Arne Berntsen, Marius Halvorsen, Kåre Thorkildsen, Petter Vellesen **VARAREPRESENTANTER:** Lasse Jensen, Brede Barkenes, Terje Larsen, Finn Moe **OPPMÅLERE:** Børre Hagen, Jan Peter Lyngstad, Stein Måreng, Petter Vellesen, John Erik Melby **OMBUDSMANN:** Odd Magnar Solbakken **STUDIELEDER:** Børre Hagen **FORRETNINGSFØRER:** Liv Johansen **KARTOTEK:** Betty Rudberg **REGNSKAP:** Iren Stegen **ORGANISASJONSARBEIDER FOR POLSKE ARBEIDERE:** Julia Maliszewska.

Siden forrige gang har styret vedtatt og jobbet med følgende:

■ Sammen med Tømrer og Byggfagforeningen deltatt i utviklingen av et spesialkurs for aktivisering av tillitsvalgte og klubbstyrer.

■ I tråd med årsmøtevedtaket vedtatt retningslinjer for videre arbeid med feriehemmene. Eventuelle heftelser undersøkes, verditakst innhentes og reguleringsplaner sjekkes opp.

■ Gjennomført møte med Nedre Romerike og Follo Fagforening/Akershus Distriktsmålekontor angående videre samarbeid. Fra 1. september har vi overtatt ansvar for oppmåling i betongfaget.

■ Bevilget en tusenlapp til årets globaliseringskonferanse i Folkets Hus 19.- 22.oktober.

■ Deltatt på møte med forskere i Bergen for å diskutere fagbevegelsens nye utfordringer.

■ Bidratt med igangsetting av norskurs for polske medlemmer.

■ Tatt initiativ til en felles halvdagskonferanse om den nye pensjonsordningen – Obligatorisk Tjenestepensjon (OTP).

■ Intensivert kontakten med Skanska Oslo Håndverk angående økt bruk av akkordtariffene.

■ Jern & Metall Oslo, Fossum Arbeiderforening samt (Øvre) Romerike Fagforening går sammen og danner Fellesforbundet avdeling 1 Oslo & Akershus. I den forbindelse er avholdt møte for å diskutere byggfag- og byggeindustriorganisering. Vi går inn for å samle alle ansatte innen byggeindustrien i den nye fellesavdelingen.

■ Sammen med Tømrer og Byggfagforeningen avholdt møte med tyske bygningsarbeidere ansatt i «Jobzone». Firma ønsker foreløpig? ikke å inngå avtale om trekk av fagforeningskontingent.

■ Avholdt egen dagskonferanse 5. september om tariffoppgjøret. 31 deltok fra 10 fagforeninger.

■ Deltatt i gjennomføringen av landskonferanser for malere og murere.

■ Behandlet regnskapene for 1. halvår. Vår bygård er pusset opp. Det gir mindre i overføring til foreningen som dermed går med underskudd i år. I 2007 rettes dette opp.

Roy

Nytt fjes i foreningen

Vår organisasjonsarbeider for polske medlemmer, Malgorzata Tumidajewicz, har permisjon for å studere i Polen. Til å ta over hennes oppgaver har Oslo Byggningsarbeiderforening og

Tømrer og Byggfagforeningen ansatt Julia Maliszewska. Julia er 23 år gammel og studerer kjønn, feminisme og likestilling på Blindern. Hun har kontortid onsdager 14.30 – 18.30 og

fredager 08.00 – 12.00. Hennes oppgaver er altså å ta seg av kontakten med polske medlemmer, samt tolkeoppdrag. Hun kan treffes på tlf. 22 36 81 42 eller 92 68 68 10.

PPP- po prostu po polsku

Nowa konsulentka w związkach

Mam nadzieje ze wszyscy wypoczezi wrocili z urlopu i ze pelni sil powroca do pracy. Nadeszla jesien, a w moim wypadku nadszedl nowy semestr. Poniewaz od 4 wrzesnia rozpoczynam studia w Polsce, moj ostatni dzien pracy w biurze przed wyjazdem bedzie 30 sierpnia. Pomoc w

jezyku polskim bedzie nadal dostepna. Zastapi mnie na okres studiow Julia Maliszewska, ktora bedzie przyjmowala w tych samych godzinach, mianowicie w srody miedzy 14.30 a 18.30 i w piatki miedzy 08.00 a 12.00. Numer telefonu do biura bedzie aktualny (2368142) ale komorkowy juz nie. O nowym numerze telefonu powiadomimy jak najszybciej «poczta pantoflowa».

Chce bardzo podziekowac za wspolprace w tym ciekawym

ale trudnym etacie i zyczyc owocnej jesieni. Bedzie to jesien rozstrzygnięcia wielu waznych spraw, wiec zycze naszym związkowcom duzo wytrwalosci. Mam nadzieje ze za pomoca silnych związkow coraz wiecej polakow bedzie tu moglo miec przyzwoite warunki pracy.

Pozdrowienia,
Malgorzata Tumidajewicz

Snart allmenngjøring for hele landet

Tariffnemnda har gått inn for at sentrale deler av byggfagoverenskomsten skal gjelde hele landet. Dermed blir det snart ulovlig å lønne fagutdannede bygningsarbeidere under 132,25 kroner timen. Utkastet til forskriften sendes nå ut på høring, med frist 31. oktober.

Vedtaket var enstemmig. Det betyr at også arbeidsgivernes representant anbefaler en allmenngjøring av vesentlige deler av tariffavtalen for bygningsarbeidere. Tariffnemndas leder, Ellen Mo, sier til magasinett.org at det endelige vedtaket trolig vil bli fattet nærmere jul. Allmenngjøringen vil da gjelde ut tariffperioden, altså fram til våren 2008, når tariffavtalen løper ut. Tariff-

nemnda kan fatte vedtak om forlengelse.

(Av: Hermann Möhring/
Magasinett.org.)

Sju av ti bedrifter sier ja

Sju av ti bedrifter i byggebransjen er enige i at tariffavtalen bør allmenngjøres slik at det blir forbudt å lønne østeuropeiske arbeidere under tariffestet minstelønn.

Det er et av resultatene i en spørreundersøkelse forskningsstiftelsen Fafo har gjennomført. Undersøkelsen ble gjennomført blant tusen byggebedrifter, og 71 prosent av bedriftene er meget eller ganske positive til allmenngjøring av tariffavtalen, melder Dagens Næringsliv.

(frifagbevegelse.no,
20/9-06)

Slurv og fanteri

Det slurves og bygges feil for opp mot 15 milliarder kroner, sier professor Svein Bjørberg ved NTNU. Dette er ingen ny kunnskap. Men galskapen fortsetter. I gode tider er byggenæringen som trekkpapir på all verdens individer. Mange kommer inn i næringen for å gjøre raske penger. Kunnskap og moral har for mange ingen prioritet. Men hva hjelper det når kundene strømmer til. Med åpne øyne lar folk seg lure, gang på gang. Dersom man handler med useriøse aktører er det som å spille russisk rulett. Men dersom folk kan spare en krone (de taper i realitet langt mer) så lar de seg forlede av bløffmakerne. Og kan man samtidig spare noe ved å betale svart så er lykkens portal like om hjørnet.

(Per Helge Pedersen.
Bygg.no, 19/9-06)

Lokale forhandlinger 2006

NOEN UTVALGTE BEDRIFTER

AF Oslo:

Ikke ferdigforhandlet per 1. oktober.

Byggholt:

Forskudd akkord: kr.163,-

(+ kr. 10)

Fastlønn: kr.163,-

(+ kr. 10)

Servicelønn: 95%

av gjennomsnittet for faget

Hjelpereidere: Dagens satser

+ kr. 15,- for lederansvar.

(Tidligere ingen lokalt avtalt ordning)

Gunnar M Backe:

Forskudd akkord: kr.150,-

(+ kr. 0,-)

Fastlønn: kr.177,-

(+ kr.2,-)

Servicelønn: kr.184,-

(+ kr.12,-)

Hjelpereidere: kr.150,-

(+ kr.0,-)

NCC, Oslo:

Forskudd akkord: kr.161,-

(+ kr.6,-)

Fastlønn: kr 157,-

(+ kr.6,50)

Servicelønn: kr.176,-

(+ kr.6,50)

Hjelpereidere: kr.140,-

(+ kr.5,-)

Ole K Karlsen Entreprenør:

Forskudd akkord: kr.159,-

(+ kr.7,-)

Fastlønn: kr.164,-

(+ kr.7,-)

Servicelønn: kr.170,-

(+ kr.9,-)

Hjelpereidere: kr.153,-

(Etter prøvetid, over 21 år og mer enn 5 års erfaring)

(+ kr.6,-)

Peab:

Forskudd akkord: kr.156,-

(+ kr.6,-)

Fastlønn: kr.172,-

(+ kr.12,-)

Servicelønn: kr.172,-

(+ kr.12,-)

Hjelpereidere: kr.136,-

(+ kr.6,-)

Selvaagbygg:

Forskudd akkord: kr. 158,-

(+ kr.6,-)

Fastlønn: kr. 170,-

(+ kr.6,-)

Servicelønn: kr. 178,-

(+ kr.14,-)

Hjelpereidere: 92%

av akkorden

Skanska, Oslo:

Forskudd akkord: kr. 160,-

(+ kr.8,-)

Fastlønn: kr.170,-

(+ kr.9,-)

Servicelønn: kr. 190,-

(+ kr.20,-)

Hjelpereidere: 70 – 90%

av akkorden

(Tidligere timelønnsatser)

Veidekke

Forskudd akkord: kr.168,-

(+ kr.8,-)

Fastlønn: kr.157,50

(+ kr.7,50)

Servicelønn: kr.175,90

(ny avdeling)

Hjelpereidere: kr.145,-

(+ kr.5,-)

Grasrota om fagopplæring

1

Hvordan syns du fagopplæringa fungerer på skolen og i bedrift?

2

Hvordan har du blitt mottatt på byggeplassen?

3

Hvordan er framtidsutsiktene?

Hayrettin Tekin, Veidekke. Nybakt forskalings snekker (fagprøve i august)

- 1 Det har vært veldig bra. Jeg kommer fra Skole på byggeplass og er veldig fornøyd med opplegget der. Men vi har ikke fått noe opplæring i trappeforskaling, og det er dumt.
- 2 Jeg har havnet i et lag som er helt suverent! Både fadder, bas og alle kollegene er strålende.
- 3 Lysende! Jeg er stolt av faget mitt, av firmaet og alle arbeidskameratene mine. Og så skal jeg gifte meg på lørdag!

Eirik Karlsen, PEAB. Fersk forskalingslærling.

- 1 Teorien på skolen var bra, men det blir litt lite praksis i faget. I bedriften kommer vi bort i det meste, og vi lærer mer på byggeplassen.
- 2 Jeg er veldig fornøyd. Har egen fadder, og blir veileda hvis jeg gjør feil.
- 3 Jeg vil ta fagbrev og fortsette i PEAB så lenge jeg kan. Kanskje kommer jeg til å ta videreutdanning på kvelden.

Tom André Aspelund, Buer. Malerlærling.

- 1 Opplæringa har fungert bra hittil i hvert fall. Jeg har i tillegg allmennfag på skolen en dag i uka.
- 2 Har blitt bra mottatt. Før var jeg utplassert i et lite firma, men her er det mer allsidig. Hyggelige folk og bra arbeidsmiljø.
- 3 Jeg skal ta ferdig utdannelsen her før jeg drar i militæret. Deretter har jeg lyst til å bli brannmann, hvis jeg ikke fortsetter her i firma. Er ikke redd for å bli arbeidsløs.

Sosial dumping og EUs forslag til tjenestedirektiv

EU vedtok erklæring i 2000 i Lisboa om at EU skulle bli den mest konkurransekraftige handelsblokk i verden dvs foran USA og Asia. For å få opp veksten ønsket EU mer konkurranse på et økende tjenestemarked som nå er på ca 70% av BNP. EU ønsket tiltak for å øke tjenestemarkedet over landegrensene. Da kom EUs tjenestedirektiv kalt «Bolkestein»direktivet i 2004 som utløste store protester i fagbevegelsen og da spesielt i byggebransjen. 70 000 demonstrerte mot det fagbevegelsen kalte «Frankenstein»-direktivet.

Den bygde på «opprinnelseslandsprinsippet» dvs at en tjeneste i et land skulle godkjennes i alle EU/EØS-land. Det betydde polske eller latviske regler skal gjelde i Norge. Begrepet «opprinnelseslandsprinsippet» er borte etter vedtak i EU 16 februar. Fortsatt skal prinsippet om at en tjeneste eller tjenesteyter godkjent i et land automatisk skal godkjennes i resten av EU/EØS. Uklarheter i direktivet skal EF-retten ta stilling.

Tjenestedirektivet med økt konkurranse og fri flyt vil legge større press på helse, miljø, sikkerhet, kvalitet, lønns og arbeidsvilkår siden direktivet ønsker enklere regler i tjenestemarkedet.

Sosial dumping som følge av EUs Øst-utvidelse har allerede blitt et betydelig problem for fagbevegelsen og norsk arbeidsliv. F.eks Erna Solberg påstod at det kom relativt få øst-europeere til Norge. Offisiell tall viser at det er over 50 000 arbeidere fra Øst-Europa i Norge. Den polske ambassade snakker om 120 000 polakker. Til sammen snakker vi kanskje opp i mot 150 000.

Strengere i naboland

Det er mange flere øst-europeere i Norge enn i Sverige og Danmark til sammen. En del skyldes behov for arbeidskraft, men i tillegg er det norske regelverk liberalt i forhold til Danmark og Sverige. Pga A-kasse systemet i våre naboland, er organisasjonsgraden godt over 80% i Danmark og Sverige, mens i Norge ligger den i overkant 50%. Arbeidskraft fra øst-Europa er i hovedsak i bygg&anlegg, renhold, i verkstedindustrien på skips-

verft, i fiskeindustrien, landbruk samt hotell&restaurant.

Å bekjempe sosial dumping er ressurskrevende for både arbeidstilsynet og fagbevegelsen. I kjølvannet av sosial dumping, er det ofte svart arbeid, skatteunndragelser og organisert kriminalitet. At over 90% av sakene blir henlagt av politiet, viser at fagbevegelsen og arbeidstilsynet må få sanksjonsmuligheter.

Arbeidstilsynet

Trafikksjefens ansatte skriver ut parkeringsbøter og tauer bort biler. Mattilsynet stenger både butikker og restauranter. Da må også arbeidstilsynet kunne stoppe useriøse utleiefirmaer og vikarbyråer samt å kunne skrive ut bøter som svir. I dag er bøkene så lave at det lønner seg å bryte f.eks loven om allmenngjøring. Erfaring viser at NHO motarbeider tiltak mot sosial dumping og useriøsitet i arbeidslivet.

Helt siden landsmøtet i Fellesforbundet i 2003, har fagbevegelsen diskutert tiltak mot sosial dumping. Erfaringen er at kravene MÅ være konkrete. Nå er gamle §58 A, nå §14.9, gjeninnført om forbud om midlertidige ansettelse. Det betyr at også «innleide» skal ansettes fast i den ordinære virksomhet. Likevel må §14.13 endres fra drøftingsrett til avtalerett.

Ulike forbund og LO har konkretisert krav som skal motvirke sosial dumping. Nå kommer legitimasjonsplikt og ID kortkrav på anleggsplasser inn som et viktig tiltak. Innsynsretten

blir forsøkt i ulike bransjer. Veto-rett i forhold til inn- og utleie har blitt vedtatt på to LO-kongresser. Fagbevegelsen har også krevd ressurser til Arbeidstilsynet samt sanksjonsmuligheter.

Allmenngjøring

I tillegg ønsker fagbevegelsen å utvide retten til allmenngjøring i flere bransjer og hele landet i f.eks i bygg&anlegg. I tillegg trapper fagbevegelsen opp sitt rekrutterings arbeid for å fagorganisere arbeidstakere fra Øst-Europa, i første rekke polske og baltiske arbeidere. Dette er et viktig strategisk arbeid i tillegg til økt makt og innflytelse både i lov- og avtaleverk i tariffavtalene.

Hvor kommer EUs forslag til Tjenestedirektiv i dette bildet? Poenget er at gjennomførte tiltak mot sosial dumping samt forslag vil være i strid med EUs Tjenestedirektiv. Det gjelder kravet om ILO 94, solidaransvar, legitimasjonsplikt, krav til autorisasjon til utleiebedrifter, lover mot kontraktører m.v. Trolig vil disse tiltak være i strid med direktivet.

Dette står det en del om i De Factos rapport om tjenestedirektiv (Kr.70.-). Dette aktualiserer kravet om at Norge dvs regjeringa kan bruke sin vetorett som ligger i EØS-avtalen. Dette krever skolering og aktivitet blant faglige tillitsvalgte utover høsten. Kampen for veto må vinnes i Fellesforbundet og LO.

Boye Ullmann

Under streng bevoktning og bak lukkede porter begynner Nye Ahus å ta form. Nedre Romerike og Follo fagforening har benyttet sjansen i det fine høstværet til å ta en utflukt fra avdelingskontoret og avlegge det nye prestisjeprosjektet et besøk.

Nye Ahus

Det er ikke første gang vi er her, sier Aud Reinhardsen, avdelingens kasserer og sekretær, men mye har forandret seg.

Kai Melby som er Lo-koordinator ved Nye Ahus tar i mot oss på kontoret.

Han forteller at det er rundt 200 firmaer representert på byggeplassen, og at vi nå trolig har nådd toppen med ca. 1000 aktive arbeidere pr. dag.

Kanskje ikke så rart at det kreves strenge kontroll og sikrings tiltak.

Før man kan komme inn på området må alle igjennom et obligatorisk HMS kurs, sier Melby. Det er viktig at alle kjenner spillereglene, spesielt med tanke på at

nesten 30 prosent av bygningsarbeiderne er fremmedspråklige.

Ved Nye Ahus er det østeuropeerne som utgjør flertallet av de utenlandske.

Av ren nysgjerrighet spør vi Melby hvordan han oppfatter våre østeuropeiske venner. De har selvfølgelig andre fagkunnskaper og en annen sikkerhetskultur enn oss, men det vanskeligste er kanskje kommunikasjonen pga. dårlige språkkunnskaper. Han trekker så frem Heimdal entreprenør, et trøndersk firma som har fått kontrakten om å bygge frontbygget.

Språkkurs

Disse tilbyr sine østeuropeiske arbeidere språkkurs og går foran

som et godt eksempel. Etter en hyggelig prat på kontoret tar Kai oss med ut for å vise oss rundt.

Selv om vi har tråkket rundt på byggeplasser før, var vi rimelig imponert over dimensjonene av bygget. Vi var både høyt og lavt.

Godt vi har med oss noen som er kjent, sier Aud i det vi kommer inn i glassgaten. Den går som en hovedferdselsåre gjennom bygget, binder bygningene sammen og skaper helhet. Det er egentlig ganske rolig i bygget, og vi spør derfor hvor alle bygningsarbeiderne har gjemt seg. Lunsj, svarer Melby og smiler.

Når vi omsider har kommet oss ut på bakkenivå igjen står den gamle «høyblokka» foran oss. Denne ble bygget på 1960 tallet

og skal trolig rives når det nye bygget står klart, sier Melby.

Allerede i slutten av 1990-tallet begynte planleggingen av det som skal bli det nye universitetssykehuset i Akershus.

Dersom alt går som planlagt åpner det nye sykehuset dørene 1 oktober 2008.

Nye Akershus universitetssykehus (Nye Ahus) skal bygges med et areal på rundt 136.000m², og er kostnadsberegnet til 7 milliarder kroner.

Ferdig utbygd skal Nye Ahus fremstå som et av de mest moderne og pasientorienterte sykehusene i landet.

Vi ønsker alle lykke til videre i prosjektet.

Vidar Lund

LOV OM OBLIGATORISK TJENESTEPENSJON – OTP

Innskuddbasert ordning

Nå begynner det å haste:

Lov om obligatorisk tjenstepensjon trer i kraft fra 1. januar 2007. *Alle bedrifter skal ha etablert ordningen innen 31. desember 2006. Innbetalinger til ordningen skal skje fra 1. juli 2006.* Nye bedrifter får en frist på 6 måneder på å etablere en ordning. Alle foretak og alle ideelle organisasjoner omfattes av ordningen forutsatt at bedriften har to ansatte i minst 75 prosent stilling eller til sammen 2 årsverk med minimum stillingsandel på 20 prosent.

Minimumskrav:

Det skal som et **minimum** være en 2 prosents innskuddspensjonsordning. Et årlig innskudd på minimum 2 prosent av lønn over 1G (G = kr 62 892) og under 12 G betales av arbeidsgiver. Med lønn menes det samme som den skattepliktige lønn den enkelte mottar fra bedriften i løpet av året. *Kostnader ved etablering og driften av ordningen skal betales av arbeidsgiver. I tillegg må bedriften dekke kostnadene for sikring av premie- og innskuddsfritak for alderspensjon ved uførhet.* Tjenstepensjonen skal dekke pensjonsutbetalinger i **minimum 10 år** fra fylte 67 år. Det kan også avtales lengre utbetalingstid, men da blir den årlige/månedlige utbetalingen tilsvarende lavere.

Det er viktig å merke seg at en innskuddspensjonsordning på 2 prosent er en *minimumsordning*. Bedriftene kan gjerne skyte inn mer i årlige innskudd. For inntekter mellom 1 G og 6 G kan det avtales en ordning hvor bedriften betaler inn inntil 5 prosent av lønnen til ordningen. (mellom 6 G og 12 G kan det betales inn 8 prosent).

Arbeidstaker kan bidra:

Det er fullt mulig at arbeidstaker bidrar med premie (innskudd) til ordningen. Dette forutsetter imidlertid at alle ansatte er med på en slik avtale. Arbeidstakers bidrag kan ikke overstige arbeidsgivers bidrag. Hvis arbeidsgiver betaler 3 prosent og arbeidstaker 2 prosent oppnås det maksimalt av det som er mulig i ordningen for lønninger opp til 6 G. Arbeidstakers innskudd gir skattefradrag.

Uførepensjon:

I gode tjenstepensjoner er det som regel en dekning også for det tilfellet at arbeidstaker blir ufør før ordinær pensjonsalder. Dermed får en litt ekstra i tillegg til ordinær uførepensjon for denne perioden. Det er viktig å merke seg at minimumsordningen i OPT ikke gir noen pensjon i tillegg til Folketrygdens uførepensjon som følger av at man må gå av før 67 år. *Det er derfor viktig at de tillitsvalgte krever en avtale som også sikrer full uføredeknning som en tilleggsytelse*

Bytte av jobb:

Er man i et firma med innskuddspensjon er det viktig å unngå store flytteebyrer. Dette bør arbeidstakerne og bedriften undersøke ved etablering av ordningen. Hyppige flyttinger vil øke kostnadsnivået gjennom flytteebyrer og ved at midlene blir stående på forskjellige konti, som hver for seg krever administrasjonskostnader.

Hvem bestemmer?

En pensjonsordning må oppfattes som en del av lønns- og arbeidsvilkårene. Likevel er det oftest slik i Norge at ordningene er styrt av arbeidsgiver og ikke en del av avtaleverket (med unntak av kommunal sektor hvor avtalen er avtalefestet og i statlig sektor hvor ordningen er lovregulert). Dette er klart dårligere enn ellers i Norden.

Det gjeldende lovverk gir imidlertid arbeidstakerne rett til en viss påvirkning. I lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon er det fastlagt at det skal opprettes en styringsgruppe dersom ordningen har 15 eller flere medlemmer. Ved innskuddbasert pensjon hvor bedriften velger å stå for investeringene selv, på vegne av sine ansatte, (såkalt kollektivt investeringsvalg) så **skal** det alltid være en styringsgruppe. Gruppen skal bestå av minst tre personer hvor minst en skal velges av og blant medlemmene i pensjonsordningen.

Odd Magnar Solbakken.

Dei franske stormfuglane

Fransk fagrørslé organiserer få (visstnok åtte prosent av dei organisasjonsmulige), men er i stand til å mobilisere mange. Så mange at statsministeren i Frankrike blei tvinga til å trekke tilbake forslaget sitt om at arbeidsgivarane utan grunngeving skulle kunne seie opp tilsette under 26 år dei to første åra dei var tilsette.

AV: HARALD BERNTSEN

Harald Berntsen er historiker. Han har skrevet en rekke bøker, bl.a. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds historie. Han jobber nå med en biografi om tidligere statsminister Per Borten. Harald er i tillegg en ivrig debattant.

Dag etter dag, så lenge det var nødvendig, gikk snart millionar av arbeidarar – saman med studentar og elevar som står på terskelen til arbeidslivet – ut i gatene og demonstrerte mot dette dårleg skjulte forsøket på å skape ein reservehær av unge lønstakarar som utan å mukke – med bøyde hovud og luene i hendene – skulle la seg kaste ut og inn av arbeidslivet etter kva arbeidsgivarane fann for godt.

Stilt overfor ein slik resolutt folkeleg kraft nytta det heller ikkje for regjeringa å sleppe «blodhundane» sine i det franske opprørspolitiet ut av forlegningane og laus på demonstrantane. Ikkje minst allereide under arbeidar- og studentopprøret i 1968 lærte det franske folket å hate denne paramilitære styrken av tidlegare framandlegionærar og valdsforbrytarar – og å gi dei ein skikkeleg omgang juling når det var mulig å få skilt dei ut frå kvarandre gruppevis.

Dette er det same Frankrike som i fjor med med stort fleirtal sa nei til forslaget til ein grunnlov for EU, og som dermed medverka vesentleg til at forslaget inntil vidare er lagt på hylla og den politiske unionsintegreringa er sterkt hemma. Det er ikkje det Frankrike som norske EU-tilhengarar med dårleg skjult vonbrott har forsøkt å stemple det som, det framandfiendtlege. Det dreiar seg derimot om ei utviding og forlenging av det nylege opprøret frå andre- og tredjegerasjons arbeidslause innvandrarungdommar og andre ungdommar i dei franske drabantbyane, ei rørsle for

arbeid og velferd og ikkje – som mange gjerne ville ha det til – for muslimsk fundamentalisme.

Det er da også ein klar og direkte samanheng mellom den vellykka nedkjempinga av framstøytten for å fjerne alt stillingsvern for unge arbeidsfolk og det franske nei-fleirtalet til eit forslag til ei EU-forfatning som ville grunnlovsfeste marknadsliberalismen, og dermed til ein Europaunion som tar sikte på å auke konkurransevna til unionen sine arbeidsgivarar ved å gjøre den europeiske arbeidsmarknaden like «fleksibel» som den nord-amerikanske. Det vil som kjent seie å fjerne alle dei rettane i form av mellom anna stillingsvern og arbeidstidsavgrensingar som fagrørslé i Europa har tilkjempa seg gjennom hundre år, men som er så godt som fråverande i USA.

I USA har denne fleksibiliseringa ført til at reallønene i dag er lågare enn i 1972, og at mange folk må ha fleire jobbar for å sleppe å be om sosialhjelp. Og når mange blir fattige, blir eit fåtal ustyrteleg rike: I 1970-åra tente direktørar i USA i snitt 40 gongar så mye som sine tilsette. I dag tener dei 300 gongar så mye.

Det er denne konkurransevna EU og europeiske regjeringar vil ha innført også i sine land, men som franske arbeidarar har sett foten ned for. Det er den same fleksibiliseringa som Bondevik si Høgre-regjering – for øvrig med sterk tilslutning frå partiet med det mis-

visande namnet Framstegspartiet – ville lette med forslaget sitt til ny arbeidslivslov, men som norske fagorganiserte inntil vidare har stoppa ved å sørge for regjeringsskifte ved siste stortingsval.

Ikkje bare i Frankrike og Norge, men i det eine landet etter det andre tar arbeidsfolk nå kampen opp mot den såkalla fleksibiliseringa som marknadsliberalismen krev, og som eigentleg føreset bortfall av sjølve fagførsla i all fornuftig meining av ordet. Denne kampen samlar seg internasjonalt i motstanden mot EU sitt såkalla tenestedirektiv, som i praksis går ut på samling i botnen for arbeidarane i Europa, i staden for å løfte alle opp på eit leveverdig nivå. Bare internasjonal solidaritet over landegrensene i kampen mot sosial dumping kan da også effektivt ta brodden av arbeidsgivarane sine forsøk på å få arbeidarklassen i det enkelte landet til å konkurrere ut klassefellane sine i andre land ved å gå ned i løn og gi avkall på stillingsvern og andre tilkjempa rettar.

tigdomsgrensa og omfatter rundt 14 millioner. Dette betyr samme kjøpekraft som i 1955.

Moderasjonslinja fungerer

Overskuddet i de 500 største norske fastlandsbedrifter er åttedoblet på tre år! Det samlede nettoresultatet gikk opp fra 16 til 123 milliarder kroner – 700% i økning.

I første halvår i år vokste de børsnoterte selskapene med nærmere 70% - fra drøye 78 milliarder i fjor til 131 milliarder kroner i år.

Driftsresultatet i de samme bedriftene utgjorde hele 34 prosent av verdiskapningen i 2005. Det er 11 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for perioden 1970 til 2005.

Antall nordmenn som tjener mer enn fem millioner kroner er tredoblet de siste årene. Dette betyr i realiteten at det foregår en gedigen pengeoverføring til de rikeste.

Siden 1998 har den prosentvise lønnsøkningen vært større for de høyeste lønnsgruppene sammenliknet med de laveste. Lønningene til de på toppen har økt jamt og trutt, uavhengig av høy- og lavkonjunktur.

(Tallene er hentet fra artikler i Dagens Næringsliv 03.08.06 og Klassekampen 30.06.06)

Roy

Minstelønnskamp i USA

Bush kriger i Irak og Afghanistan til en kostnad av flere milliarder. Likevel vedtas skattelette for de 10% rikeste. Like bra går det ikke for de med lavest inntekt. Den amerikanske kongressen stemte nylig ned et forslag om å høyne minstelønna fra 5,15 til 7,25 dollar per time. Minstelønna ligger nå 10% under fat-

Systemskifte i Sverige?

Valget i Sverige den 17. september i år førte den borgerlige 'Alliansen' til makten. Etter et betydelig hamskifte, der det svenske motsvaret til Høyre bl.a. utropte seg selv til et arbeiderparti, lyktes det for første gang de borgerlige partiene å frata sosialdemokratene makten under en høykonjunktur.

AV JONAS BALS

De borgerlige partienes hamskifte, som ikke minst baserer seg på et forsvar av velferdsstaten, har fått mange til å spørre seg om høyre-venstreaksen nå er overvunnet. Har vi for alvor gått inn i en verden der det er pragmatiske og administrative vurderinger som skiller vannene, fremfor ideologi og samfunnssyn? Det er i alle fall mye som tyder på at høyresida ikke lenger tør å foreslå at alt skal overlates til 'det private initiativ' – noe det er i alle fall to årsaker til.

Den ene er utvilsomt valgstrategisk: De 'nye' svenske moderatarna trakk veksler på erfaringer fra både Danmark og Norge, og konklusjonen var entydig; et moderne høyreparti kan ikke vinne valg på et liberalistisk program. Skal man nedbygge den offentlige velferden, må det gjøres skritt for skritt, og i takt med en ideologisk krigføring som kan bane veien for mer radikale reformer – hva den danske regjeringen har kalt en borgerlig 'kulturkamp.'

Fleksibilitet

Den andre årsaken er å finne i den aktuelle, økonomiske høykonjunktoren, som preger alle de skandinaviske landene om dagen. Til og med erkeliberalister som bladet

The Economist gir de skandinaviske samfunnsmodellene skryt, fordi de kombinerer høy fleksibilitet på arbeidsmarkedet med en relativ sikkerhet for arbeidsløse.

Det gjør folk mer omstillingsdyktige, og nedskjæringer mindre dramatiske, enn i de land hvor folk har mye å tape. (I en omfattende analyse av verdensøkonomiens tilstand nå nylig, konkluderte bladet at slike sikkerhetsnett kom til å bli viktigere i årene som kommer, fordi vanlige arbeidstagerer ellers kommer til å motsette seg den 'globaliseringen' de med sikkerhet vil tape så mye på.)

Juks og fanteri?

Det betyr ikke at man skal overdrive betydningen av høyresidas nye velferdspopulisme. Selv om det er en viss realitet i deres nye måte

å forholde seg til velferdsstaten på, er det fremdeles et sentralt mål å omfordele rikdom og makt – på arbeiderklassens bekostning. Målet er bare ikke så uttalt som det en gang var. Det har man ikke minst sett i Danmark, hvor sosialministeren har fått munnkurv etter å ha uttalt at økte klasseforskjeller er av det gode, og hvor realitetene hele tiden pakkes inn i retoriske omfavnelser av sosialdemokratiske bastioner. Men konsekvensene av en sulteforet offentlig sektor kan ikke skjules for alltid, og blir f.eks. synlige når barnehageforeldre, lærere og skoleelver går på gaten i streiker og blokader, slik de gjør det i skrivende stund. Og det blir enda tydeligere når selvsamme foreldre og elever blir fjernet av politiet med makt, men allikevel kommer tilbake.

Konfrontasjon

I Sverige er sjansen stor for at en konfrontasjon kommer raskere enn den har gjort i Danmark. Dette gjelder ikke minst innenfor offentlig sektor, hvor fagbevegelsen står langt friere til å handle nå som det ikke lenger er fagforeningspampenes partikamerater som sitter på den andre siden av forhandlingsbordet. Slike interessesammenblandinger har ført til mange unødvendige nederlag de siste årene.

I tillegg er de svenske høyrepartiene valgt inn på noen nokså konkrete forslag til politiske reformer. Bl.a. skal arbeidsledighetsbidraget for langtidsledige senkes til 65%, flere skal tvangsaktiveres, og det skal gis skatteavdrag for de som benytter seg av såkalte 'hushållsnära tjenester,' som hushjelp og barnepas-

sere. Fagforeningsfradraget vil man også ha fjernet, noe som kan gi et særdeles dårlig klima ved neste vårs lønnsforhandlinger.

Dessuten skal man huske at det svenske LO også er presset fra venstre av en alternativ, syndikalistisk fagbevegelse, som er inne i en svært aktiv fase om dagen. Skal LO forhindre medlemsflukt og radikalisering, må man vise at man selv er handlingsdyktige; nylig viste en spørreundersøkelse at et stort flertall av LOs medlemmer ønsket en mer aktiv fagbevegelse, som de kunne ha større innflytelse over. Det tyder på at motkreftene til de angrepene som kommer finnes, og at de kan mobiliseres – enten LO vil eller ei.

DANSK FAGBEVEGELSE arrangerte 17. mai en aksjonsdag mot sosiale forverringer. Dette ble den største politiske markeringen i Danmark siden 80-tallet.

Dødsulykkene opp på polske byggeplasser

I følge magasinet «Poland Monthly» øker arbeidsulykkene på polske byggeplasser. I 2005 mistet 114 livet, opp fra 92 i forhold til året før.

En av årsakene menes å være mangel på fagarbeidere i bransjen, fordi polakkene jobber i andre EU-land.

Det nevnes intet om hvorvidt polske myndigheter og arbeidsgiverne har vedtatt å intensivere sitt HMS-arbeid. Vedtatt er derimot å gi fri adgang for arbeidskraft fra Hviterusland, Rusland og Ukraina innen landbruket.

Slaveri i Sør Italia

I sommer kom den utrolige historien

om rundt 1000 polske jordbruksarbeidere i Sør Italia som ble lønna mellom 16 og 40 kroner timen, jobbet opptil 15 timers dag, levde på vann og brød, fikk bot på 160 kroner ved sjukdom og sov under åpen himmel. Alle ble passet på av væpnede vakter fra Italia, Polen og Ukraina. Av fire som offisielt begikk sjølmord, mistenkes det at to av dem ble myrdet.

Amerikanske direktører tjener 800 x minstelønn

Mens en gjennomsnittlig direktør tjener 800 ganger så mye som de dårligst betalte arbeiderne, klarer ikke USAs politikere å samle seg om å heve den nasjonale minstelønna fra 33 til 46 kroner timen.

(FriFagbevegelse.no, 3/7-06)

Landskonferanser

Landskonferansen for malere og tapetserere ble avholdt i Sandnes 1. – 3. september.

Som alltid var akkordtariffene et sentralt tema på konferansen. Den nye malertariffen ble vurdert på basis av rapporter fra de aktuelle målekantorene, og tilbakemeldingene var positive. Sammenlignet med gammel tariff har fortjenesten gått opp med 10 til 20% på nybygg, og en del gamle skjelheter synes å være rettet opp. Også rehabiliteringsjobbene har fått et tiltrengt løft, ikke minst på grunn av et tillegg på 50% på dør- og vindusprisene.

Tiltross for en klart levedyktig akkordtariff, er det

grunn til generell bekymring i forhold til framtida på landsbasis. I dag er det åtte målere som måler malerjobber. I løper av kort tid kan antallet være redusert til seks, flere av dem på deltid, ansatt på fire lokale målekantor. Det betyr at de gjenværende målekantorene må dekke inn stadig større geografiske områder. Totalt sett måles det i dag mindre enn hundre årsverk på landsbasis. Halvparten måles i Trondheim, hvor det jobbes opp i mot et oppegående mestermålekantor, og hvor det er en levende lokalavtale på toppen av akkordtariffen.

Ellers var det et gjennomgående problem at akkorde-

ne ble infisert og ødelagt av innleie og bortsetting. At forbundets representant avviste dette som en reell problemstilling med henvisning til lov og avtaleverk, ble oppfattet som arrogant og provoserende så lenge dette oppfattes som en del av hverdagen for de fleste. Debatten viste for øvrig at det ble brukt ulike og til dels tilfeldige løsninger for avlønning i akkord i slike situasjoner.

Felles modell

I debatten om akkordenes framtid var det lett å få det inntrykk at framtida var databaserte løsninger for større jobber, gjerne tilpasset og integrert i kalkulasjonsprosessen. Det vil i så fall for-

utsette at mindre bedrifter i malerfaget slutter opp om en felles kalkulasjonsmodell basert på en sentral akkordtariff. Dagens akkord er godt egnet til bruk på mindre jobber, og kan gi god fortjeneste når forholdene ligger til rette for effektiv jobbing. Dersom det ikke er mulig å avtale ei timelønn på rundt to hundre kroner, ville mange vært tjent med å ringe målekantoret.

Forhandlingsutvalget orienterte om samtaler med Maler- og Byggtapetsermestrenes Landsforbund om et felles opplegg for et produktivetskurs basert på bruk av akkordtariffene. Bakgrunnen er en felles oppfatning av at økt produktivitet er grunnla-

get for lønnsomhet og høyere lønn i mange bedrifter.

Årets faglige tema var vann-tynnbare produkter. Fra 2007 skal alt innvendig arbeid utføres med disse produktene. Vi fikk en gjennomgang av de nye produktene og behovet for tilpassing av verktøy. Oppfatningen var at prosessen de fleste steder var godt i gang. MLF har lagt til rette for at alle medlemsbedrifter skal få tilbud om kurs med lokale faglærere som instruktører, men tilbudet vil først bli rettet mot medlemmene i de lokale prøvenemndene.

Stein Måreng

Landskonferansen for murere og murarbeidere ble avholdt i Trondheim 22.-24. september.

Fra foreningen møtte Terje Larsen og Hallvard Skogen fra Rolf Holm og Odd Magnar Solbakken og Børre Hagen fra Oslo Bygningsarbeiderforening.

Hovedtemaene var revidering av akkordtariffen, framtidssikter for lønssystemet og tjenstedirektivet.

Forhandlingsutvalgets leder la fram forslag til en «ny akkordtariff» hvor det vektlegges å gjøre akkordtariffen mer tilgjengelig for brukerne av hovedlønssystemet både i forhold til oppmåling og kalkulasjon. Dette innebærer i hovedsak at tariffen får en priskolonne og at alle prosenttillegg og prosentreduksjoner fjernes og gjøres om til «reine priser». Forslaget ble grundig diskutert i grupper og i plenum og landskonferansen sluttet seg enstemmig til forslaget.

Forbundssekretær Halvor Langseth innledet om temaet framtidssikter for lønssystemet.

Vi fikk først en historisk gjennomgang av veien fram til de landsomfattende akkordtariffene vi har i dag. Det som ble trukket fram som positivt med dagens lønssystem er fokus på produktivitet og kvalitet og at dette igjen gir en god fortjeneste. Halvor så for seg at det ville bli flere totalentrepriser hvor det ville bli benyttet «riksdekkende» bedrifter. Videre la han vekt på at akkordtariffene må til-

passes til data og at oppmålerne i større grad vil fungere som akkordtillitsvalgte.

Følgende uttalelser ble enstemmig vedtatt:

- Bruk veto mot tjenstedirektivet
- AFP-ordningen må opprettholdes
- Forsvar sykelønnsordningen
- Tariffoppgjøret 2006-Vi krever ny kurs

Valg av styre i landskonferansen:

- Leder, Ingjald Gaare
- Nestleder/sekretær, Johnny Helland
- Kasserer, Odd Magnar Solbakken

Vi hadde også en omvisning i Nidarosdomen som dere vil se av bildet. Nidarosdomen er under rehabilitering og har vært det kontinuerlig siden 1869.

Børre Hagen

«Tvister»

Tilgodehavende lønn og feriepenger hos Bygg & Snekkerservice

Noen tyske medlemmer hadde tilgodehavende lønn og feriepenger i nevnte firma på i overkant av 100 000 kroner. Sammen med Tømrer og Byggfagforeningen ble det sendt påkrav til firmaet. Saken endte i skifteretten hvor firmaet ble slått konkurs 19/7-06.

Lønn under permittering hos Halimi Vedlikehold Ramadan Halimi

Et polsk medlem ble permittert muntlig. Arbeidsgiver ønsket ikke å betale lønn etter permitteringsloven. I en e-post til oss ble det hevdet at det ikke var en permittering, men en oppsigelse. I et ryddig forhandlingsmøte sammen med firmaets advokat, ble det inngått et kompromiss. Lønn under permittering ble betalt i forhold til permitteringsloven (24 dager). Inkludert feriepenger ble summen 31 000 kroner. Firmaet har blant annet hatt jobb på den nye Operaen.

Lønns slipper manglet hos Oslo Murerne

Et medlem som jobbet i dette firma tok kontakt fordi

han ikke fikk lønns slipper. Firmaet mente dette var en sak for banken slik det var for de andre som jobbet i firma. En sak som ikke burde vært noen sak. Firmaet lovet å lage lønns slipper med dokumentasjon på brutto lønn, skattetrekk, reisegodtgjørelse, feriepenger og eventuell betaling for overtid.

Fantegåing hos Norprodukter Miljø

Polske medlemmer ble oppsagt i januar. Gikk deretter på kontrakt som ble forlenget måned etter måned. I juni leverte polakken oppsigelse og sluttet på timen. Det ble det klabb og babb av, med trekk i lønn m.m. for fantegåing.

I forhandlingsmøte ble det skværet opp med et kompromiss, der de polske bygningsarbeiderne fikk tilbake penger som var urettmessig trukket.

Oppsigelse hos Gunnar Stenberg

Et mindre firma der alle timelønte ble oppsagt grunnet manglende oppdrag. Et medlem gikk i forhandlinger sammen med foreningen. Kort tid etter ble oppsigelsene trukket tilbake i det nye jobber var på plass.

Tilgodehavende lønn og feriepenger hos Byggsmart

Foreningen beregnet at to polakker hadde ca 30.000 kroner hver til gode i firma. Firma er slått konkurs. Lønns garantiordningen får regninga.

Advarsel hos Norsk Utemiljø Forum

Et medlem ble som anleggsleder gitt advarsel i nevnte anleggsgartnerfirma. I forhandlingsmøte ble advarselen trukket tilbake. Vedkommende fortsetter som bas/arbeidende formann med samme lønnsbetingelser som før.

Oppsigelse hos AF Decom

Et medlem ble oppsagt grunnet manglende oppdrag. På møte var det ikke enighet om oppsigelsen grunnet omgåelse av ansiennitet, samtidig bruk av innleid arbeidskraft samt uenighet i vurdering av faglige kvalifikasjoner. Det ble framsett krav om stå i stilling.

Oppsigelsen ble ei uke etter forhandlingene trukket tilbake med begrunnelse nye oppdrag og dermed behov for folk.

Roy og Odd Magnar

Nyttige sitater

«Det som nå skjer med sykelønnsordningen er gjort i kjærlighet til sykelønnsordningen som ordning ... Samtidig foretar vi en endring i kjærlighet til fagbevegelsen og fagbevegelsens primære ønske».

(AP- sekretær Martin Kolberg til Dagsavisen 07.09.06, i det fagbevegelsen både i topp og bunn gikk til frontalangrep mot regjeringas forslag)

«Statsminister Jens Stoltenberg vil velte 2,5 milliarder kroner i økte sykelønnsutgifter over på arbeidsgiverne. Samtidig tar han inn minst fire milliarder kroner på at flere kommer i jobb».

(Ingress i Dagens Næringsliv 13.09.06)

«Ser ikke Stoltenberg den grelle kontrast mellom de som i bokstavelig forstand jobber på gulvet i pleie- og omsorgssektoren, og de skyhøye lønninger og klekkelige styrehonorarer som blir innvilget for direktører og styremedlemmer i de helseforetak han i sin tid hadde hovedansvaret for å innføre?»

(Reiulf Steen i Dagsavisen 21.09.06)

«For hvert år siden kommunismens falt, har pensjonisten fått det litt dårligere økonomisk»

(Aftenposten 22.09.06 om situasjonen i Ungarn)

På pensjonisttur

Dette var en eller annen gang på 70-tallet. Murenes Union skulle arrangere den årlige turen for foreningens pensjonister. Foreningens formann var alltid med. Og siden murenes pensjonister ikke var helt som andre pensjonister, ville han i tillegg ha med ett styremedlem til. Og denne gangen var det blitt min tur.

Turen gikk med buss til Son. De fleste deltakerne hadde med seg noe på innerlomma. Og stemningen ble etter hvert ganske oppløfta. Mange av pensjonistene var mer enn godt voksne, men på praten og skrytet skulle en tru at de fleste befant seg et sted mellom 20 og 30 år.

Vel framme i Son forsøkte formannen å roe stemningen ved å dra fram noen gamle fotografier. Bildene forestilte murere og murarbeidere tatt på gamle byggeplasser. Bildene ble sendt rundt for at de avbildede skulle identifiseres.

Snart hørtes utbrudd som «Det der er Ka'l Skjøteled-

ningen» og «Det der er Olaf Huttetu» og «Nei, se der er Plaga!» (Plaga, viste det seg, var forkortelse for Fittas Plage. Vedkommende hadde visstnok hatt 15 unger.)

Så var det en som sa «Det der er jo Lull!». En som satt litt unna reiste seg og fektta vilt med armer og krykker mens han skreik illsint

«Lull! Hvor er'n? Jeg skal ta'n!»

Krykkene traff flasker og bakhoder og det herska en stund alminnelig kaos. Stemninga roa seg først da det ble klart at Lull ikke lenger var i live og ikke hadde vært det på 20 år!

Tor Mostue

Forts. fra forsiden

Styreleder Mariusz Januz Bareja påsto i et intervju med LO aktuelt at alle kontraktene er gyldige og at de betalte 127 kroner i timen til alle uansett. Prosjektleder Anders Karlsen i Karlsen & Nordseth har også uttalt seg i et intervju i LO Aktuelt. Han sier der at firmaet tar et ansvar for at forholdene skal være i orden og at de har kontroller. Han er ikke kjent med at noen er underbetalt. Han sier videre til LO Aktuelt at de har kopi av ansettelseskontrakter og påstår det samme gjelder lønns slipper. Dersom Karlsen & Nordseth har kopi av lønns slipper er det for oss en liten gåte hvorfor de ansatte ikke har originalen. Her lukter det ureint trav fra noen og enhver.

Stor i bransjen

Hva så med Undervisningsbygg? Vi ringte Undervisningsbygg og refererte hva de ansatte i Maba Montasje hadde fortalt oss. Direktør Kirsti Olsen ga oss rask tilbagemelding om at slike forhold kunne ikke aksepteres på deres byggeplasser. Vi forklarte at i dette tilfelle var det nok ikke tilstrekkelig å slå seg til ro med eventuelle papirer de fikk framlagt fra entreprenør eller underentreprenør, men at de måtte snakke med de ansatte for å høre hvordan situasjonen virkelig var. Men til det svarte Olsen at ho visste ikke om de kunne gå så langt ned i næringskjeden. (sic).

I et intervju med LO Aktuelt er par uker seinere sier informasjonssjef Marit Thorsen i Undervisningsbygg at de vil sjekke opp denne saken

nærmere. «Vi er store i denne bransjen og tar denne type påstander veldig alvorlig», sier Thorsen til LO Aktuelt. Men det er verdt å merke seg hva som sies videre: «... det er begrenset hva de kan kreve av dokumentasjon. Dette må komme frivillig fra entreprenøren». Thorsen sier videre at Undervisningsbygg har formuleringer om at lover og regler skal følges i alle kontrakter der det er snakk om bruk av utenlandsk arbeidskraft og at det kan kreves inn bøter fra entreprenøren hvis dette brytes. Det er jo ikke akkurat å finne opp kruttet av en offentlig etat å kreve at lover og regler skal følges.

Uklart

Med forbehold om at Thorsen er sitert riktig så blir det i virkeligheten sagt at i kontraktene med Undervisningsbygg så kan ikke Undervisningsbygg kreve at det blir dokumentert at det blir betalt skatter og avgifter, at de ansatte får lønnslipp osv. Dette må altså komme frivillig fra entreprenøren. Vi har hørt mange utrolige historier. Men vi har vel aldri hørt om at en entreprenør eller underentreprenør eller en under der igjen går til en offentlig byggherre og frivillig sier: «... hør her Undervisningsbygg. Vi dumper lønningene til våre ansatte. Vi betaler heller ikke skatter og avgifter. Men du verden som kontoen på Seychellene vokser». Når Arbeidstilsynet stengte Fagerborg videregående skole var Undervisningsbygg på plassen. Etter det vi erfarer er det uklart om Undervisningsbygg i det hele tatt viste at Maba Montasje Inc var leid inn som underentreprenør.

Men firmaet hadde visst nok 40 mann på plassen den dagen.

Arbeidstilsynet

Før vi fikk nærmere kjennskap til firmaet hadde Maba Montasje allerede vært i Arbeidstilsynets søkelys. To av byggeplassene ble stengt i løpet av kort tid på grunn av fare for liv og helse. Arbeidstilsynet har anmeldt firmaet til politiet. Seniorinspektør Per Granerød i Arbeidstilsynet sier til NRK Østlandssendingen: «... det er flere årsaker til politianmeldelsen. Det går på timelister, ansettelsesforhold og oppholdstillatelser. Det som er mest kritisk er at vi måtte stoppe arbeidet fordi det var usikret. Det som kommer inn som et alvorlig tillegg her er at vi har vært borti samme virksomhet to ganger i løpet av kort tid hvor vi stanset arbeidet. Summen av dette gjør det mer alvorlig. Arbeidstilsynet vil også inkludere lønnskravet i anmeldelsen. Dessuten vil tilsynet følge opp boligsituasjonen til Mabas ansatte».

Bryter kontrakten

I begynnelsen av september valgte Karlsen & Nordseth Entreprenør, av ulike årsaker, å bryte kontrakten med Maba Montasje. Anders Karlsen sier til Østlandssendingen at alle de 70 ansatte har fått tilbud om jobb i Karlsen & Nordseth som vil garantere at de polske arbeiderne skal få tariff lønn og trygge arbeidsforhold. Hvilke ansettelseskontrakter som er tilbudt har vi ikke noe kjennskap til. Det vi vet er at av de som fikk sparken står fortsatt 6 uten jobb og penger. Og uten tilbud om jobb hos Karlsen &

Nordseth. Men uansett ville det vært umulig for de å bli med over for sjefene i Maba Montasje har visst nok også blitt med over til Karlsen & Nordseth i følge de polske arbeiderne.

Konkurs etter oppbud

LOs juridiske kontor engasjerte seg raskt i denne saken, men 8. september ble det, etter oppbud, åpnet konkur i Maba Montasje Inc. Og da blir lønnskravene en sak for Statens lønns garantiordning. Staten må betale mens entreprenørene sitter igjen med fortjenesten. En annen sak er om det er noe å hente fra lønns garantiordningen i det hele tatt. De ansatte har knapt noen dokumentasjon på hva de har tjent. Ingen timelister eller lønns slipper som kan dokumentere noe som helst. Kanskje de ikke har vært registrert som arbeidstakere heller. Følger lønns garantiordningen reglene på en mest mulig firkanta måte kan resultatet i dette tilfellet bli null og niks mens de ansatte har handlet i god tro og har gjort så godt de har kunnet på et språk de ikke forstår.

Ber om forståelse

Til NRK Østlandssendingen uttaler Anders Karlsen: «... at han håper at byggherren Undervisningsbygg har forståelse for at byggearbeidet på skolene vil ta lengre tid og bli dyrere enn først planlagt». Hvorfor det? Karlsen har jo sagt hele tida at de ansatte i Maba har hatt 127 kroner i timen. Byggetida skulle vel heller ikke bli lengre. Mabas folk har jo vært på byggeplassene hele tida og det jobbes vel ikke noe seinere om de

ansatte får et nytt firmanavn på arbeidsklærne sine.

Solidaransvar

Like naturlig som at innleievirksomheten kan holdes solidarisk ansvarlig for ubetalte skatter og avgifter er at den kan holdes ansvarlig for ubetalt lønn. Det vil si at oppdragsgiver gjøres solidarisk ansvarlig for ubetalt lønn, slik at innleievirksomheten har betalingsplikt for arbeidstakere hos utleievirksomheten og at oppdragsgiver har betalingsplikt for arbeidstakere hos alle utenlandske oppdragstakere i nedstigende linje som det blir gitt oppdrag til. Dette har vi ikke i dag.

Som en stor offentlig byggherre burde Undervisningsbygg stått opp og sagt: «... dette tar vi ansvar for. Ingen av de ansatte i Maba Montasje Inc skal ha mindre betalt enn det kontrakten og norsk lov tilsier. Vi ordner opp i dette!» Og så burde det kanskje få konsekvenser for de entreprenørene som Undervisningsbygg engasjerer og som skummer fløten av sosial dumping

Odd Magnar Solbakken

WAZNE! DO ZAPAMIETANIA!

Wypowiedzenie pracy

Azeby uniknac problemow zwiazanych z wypłata pensji i feriepenger po wypowiedzeniu pracy w danej firmie, nalezy przestrzegac przepisow Prawa Pracy. Dotyczy to 1-miesiecznego obustronnego pisemnego wypowiedzenia. Termin liczy sie od 1-go dnia kazdego miesiaca. To znaczy, ze jesli wypowiadasz prace np. 10. marca, to musisz pracowac do konca marca i caly kwiecien. Jesli w umowie o prace ustalony jest okres probny, obowiazuje wtedy 14-dniowy obus-

tronny okres wypowiedzenia. Koncowe rozliczenie i feriepenger powinny byc wypłacone przy pierwszej wypłacie po tym, jak zakonczyles prace.

Jesli te przepisy nie sa przestrzegane i pracownik po prostu porzuca prace, (chociaz moze miec ku temu zrozumiale powody) to prowadzi to do sytuacji, w ktorej prawie zawsze sa problemy z wypłata koncowego rozliczenia.

«Pasek» – lønnslipp

Pracownik przy kazdej wypłacie powinien dostac na pismie miesieczne roz-

liczenie, z ktorego wynika w jaki sposob zostala wyliczona pensja, jaka suma jest podstawa do obliczenia feriepenger, ile odciagnieto podatku. Jesli nie masz takiego pisemnego potwierdzenia, istnieje ryzyko, ze bedziesz musial placic podatek dwukrotnie. Pamietaj o tym, zeby przechowywac wszystkie «paski» i kopie list przepracowanych godzin. Jesli takich list nie dostajesz, prowadz wlasny register.

Umowa o prace

Pamietaj, ze masz takze prawo do pisemnej umowy o

prace. Jesli zawarta umowa dotyczy okresu krotszego niz 1 miesiac, powinienes otrzymac kontrakt pierwszego dnia.

Chorobowe

Jesli zachorujesz, masz prawo do chorobowego jesli byles zatrudniony co najmniej 4 tygodnie. Jesli jstes chory przez 3 kalendarzowe dni, to mozesz uzyc egenmelding (osobiste zawiadomienie o chorobie). Mozesz to zrobic, jesli byles zatrudniony nie krocej niz 2 miesiace. Zwolnienie lekarskie musi byc niezwlocznie dostarczone lub

wyslane do pracodawcy. Prawo do chorobowego liczy sie od dnia, w ktorym pracodawca zostanie zawiadomiony o chorobie. Dlatego, w obu przypadkach, nalezy powiadomic pracodawce juz pierwszego dnia choroby. Za 16 pierwszych dni kalendarzowych zwolnienia placi pracodawca, a od 17-go dnia Folketøyden (Ubezpieczalnia). Pracownik ma prawo do chorobowego tylko w okresie zatrudnienia.

Julia Maliszewska